

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.39.201/2011/5.szám

A Kúria a személyesen eljáró I.r. és a dr. Németh Renáta ügyvéd által képviselt II.r. felpereseknek, jogtanácsos által képviselt Rendőr-főkapitány alperes ellen rendőri intézkedés elleni panasz tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. június 23. napján kelt 20.K.35.784/2010/6. számú ítélete ellen a II.r. felperes által 7. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 20.K.35.784/2010/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a II.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

2008. február hó 1. napján 20 óra 10 perckor rádióforgalmazáson keresztül a haladó rendőrök tudomására jutott, hogy a iskolában lopás történt. Ekkor észlelték, hogy az iskola felől egy nagyobb, fiatalokból álló csoport sétál az Árpád út irányába, melynek tagjai, amikor meglátták a rendőrautót, szétváltak. A rendőrök ezt észlelve, a buszmegállóban megálltak és megkezdték az igazoltatást a fiatalokból álló csoport egy részével szemben.

Az szám alatti épület előtti területen tartózkodott 20.15 és 20.30 óra közötti időben az I. és II.r. felperes. Az igazoltatást végrehajtó rendőrök buszmegállóban álló szolgálati gépjárművét az I. és II.r. felperes az igazoltatás alatt körbejárták, illetve a korábban igazoltatott személyekkel beszélgettek. Az intézkedő rendőrök az erről való tudomásszerzést követően a szolgálati járművel az I. és II.r. felperes mellé hajtottak, a nyitott ablakon át kérdőre vonták őket, melyre azt a választ kapták, hogy semmi közük hozzá mit csinálnak ott, és nem tudják miért is válaszolnának. Ezt követően a rendőrök kiszálltak a gépjárműből és igazoltatták a felpereseket. Személyazonosságuk megállapítását, valamint az adatok rögzítését követően közölték velük, hogy az intézkedésről jelentést fognak készíteni. A II.r. felperesnél egy fényképezőgép volt, amellyel a szolgálati járműről és az intézkedésről fényképeket készített. A rendőrök közölték a felperesekkel, hogy nem járulnak ahhoz hozzá, hogy a fényképek és az intézkedések bármilyen módon nyilvánosságra kerüljenek.

Felperesek a rendőri intézkedés ellen panasszal éltek, melyben előadták, hogy arra lettek

figyelmesek, hogy a tárgyi buszmegállóban egy rendőrgépjármű állt meg, véleményük szerint szabálytalanul. Az intézkedő egyenruhás rendőrök igazoltatni kezdték a buszmegállóban tartózkodó személyeket, valamint többeknél ruházatátvizsgálatot végeztek. Nem vitatták, hogy a buszmegállóban álló rendőrségi gépjárműről több fényképfelvételt is készítettek. Előadták, hogy a rendőrök ezt követően a gépkocsijukba visszaültek, majd arra lettek figyelmesek, hogy mivel többször is lefényképezték gépjárművüket, ezért őket is intézkedés alá vonták. Sérrelmezték, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdésekor elmulasztották a tisztelgést és a napszaknak megfelelő köszönést, illetőleg több alkalommal megjegyzést tettek a fényképfelvételek készítése alatt. A rendőrök a személyazonosságot ellenőrizték, illetve az adataikat feljegyezték, majd ennek végzetével kérésükre a nevüket, azonosító számukat és szolgálati helyüket közölték. Amikor megkérdezték, miért jegyezték fel az adataikat, miért igazoltatták őket, a rendőrök azt közölték, hogy ha visszaélnének a fényképfelvételekkel, akkor dokumentálva legyen az, hogy ezt ők észlelték.

A panasz kapcsán a Független Rendészeti Panasztestület 2008. június hó 25. napján meghozta a 20/2008.(VI.25.) számú állásfoglalását. Ebben megállapítást nyert, hogy a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor. Az állásfoglalás indokolásában jogszabályi hivatkozással alátámasztottan kifejtésre került az, hogy az igazoltatás, mint minden rendőri intézkedés célhoz kötött, és alapelv, hogy az igazoltatás nem lehet önmagáért való, mindig kell lenni valamilyen alapjának és céljának. Ebből eredően az igazoltatás nem lehet öncélú, önkényes vagy megtorló, esetleges megfélemlítő célzatú. Rögzítette, hogy vélhetően az igazoltatást a panaszosoknak azon magatartása váltotta ki, hogy a másokkal intézkedő rendőrökről, illetve a szabálytalanul leállított gépkocsijukról fényképfelvételeket készítettek, azonban a tisztességes eljáráshoz való jogoknak érvényesülnie kell a rendőri intézkedés során is. Megállapította, hogy a meghatározott, cél nélküli adatkezelés az alkotmányos követelményeknek nem felel meg; a panaszosok személyes adatainak rögzítésére a szolgálati szabályzatban, valamint a törvényben foglalt indokok hiányában került sor, és az igazoltató-lap felvételét egyéb okszerű körülmények nem indokolták, ezért az intézkedéssel sérült a panaszosok személyes adatok védelméhez fűződő joga.

Az alperes a 23885/1/2008.RP. számú, 2008. július hó 16. napján kelt határozatával a felperesek rendőri intézkedés elleni panaszát elutasította. Hivatkozott a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29.§ (1) bekezdésére. Előadta, hogy az intézkedő rendőrök az igazoltatás helyszínén bűnüldözési célból, annak érdekében jelentek meg, hogy egy bűncselekmény elkövetésével kapcsolatosan adatokat gyűjtsenek, az elkövetőket felkutassák. Rögzítette, hogy a Panasztestület állásfoglalásában kifejtett állásponttal nem ért egyet, mivel az igazoltatás indoka nem a panaszosok által előadott és a Panasztestület állásfoglalásában is helytelenül szereplő ok volt.

Felperesek a fenti határozat felülvizsgálata iránt keresetet terjesztettek elő, melynek eredményeként a Fővárosi Bíróság 20.K.33.391/2008/12. számú ítéletével az alperes 23885/1/2008.RP. számú, 2008. július hó 16. napján kelt határozatát hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.

A hatóság feladataul írta elő az új eljárásra a bíróság, hogy mérlegelje, elfogadja-e vagy sem a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalását, el kell döntenie, hogy a rendőrök kizárólag azért igazoltatták-e a felpereseket, mert az intézkedésükről felvételt készítettek, mert, ha igen, akkor határozatukban azt is el kell döntenük, hogy ez a Független Rendészeti Panasztestület

állásfoglalásában rögzítettekkel egyezően súlyos alapjogi sérelemnek minősül-e vagy sem. Ha nem értenek egyet a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásában rögzítettekkel, akkor jogszabályi hivatkozással alátámasztottan részletes indokát kell adniuk az új eljárás során a véleményüknek, jogi álláspontjuknak.

A megismételt új eljárás során a hatóság a két intézkedő rendőrt tanúként hallgatta meg. Ezen tanúvallomások alapján az alperes a 2010. augusztus hó 13. napján kelt 105-962/15/2010/RP. számú határozatával a felperesek panaszát elutasította.

Indokolásában kifejtette, hogy az Rtv. 29.§ (1) bekezdése alapján az intézkedő rendőrök bűnüldözési célból, annak érdekében jelentek meg a helyszínen, hogy egy bűncselekmény elkövetésével kapcsolatosan adatokat gyűjtsenek, az elkövetőket felkutassák. Tisztázniuk kellett a helyszínen a felperesek magatartásának okát, és ezt csak az intézkedés kezdeményezésével teheték meg. A két személyhez kérdést intéztek, majd a törvényi rendelkezésben foglaltak szerint személyazonosságuk igazolására szólították fel őket. Ez összefüggésben volt az elsődleges intézkedéssel, hiszen a közelben bűncselekmény történt, ezért a környéken a gyanús személyek kiszűrése, ezzel kapcsolatos adatok rögzítése a rendőrök feladatát képezte, másrészt pedig az elsődleges intézkedéstől elválasztható rendőri intézkedésre került sor. A rendőrök jogszerűen igazoltatták a felpereseket, akik nyilvánvalóan gyanúsán viselkedtek, hiszen a várakozó rendőrautót többször körbejárták, az ablakon benéztek, közben fényképfelvételeket készítettek a járműről.

Rögzítette, hogy a Panasztestület megállapításai tévesek, mivel az igazoltatás indoka nem a Panasztestület által meghatározott indok volt, hiszen elsődlegesen a környéken lévő iskolában történt lopás szolgált alapul az igazoltatásnak. Egyrészt a bűnüldözési cél fennállt, másrészt a panaszosok konkrét viselkedése is indokul szolgált az intézkedés kezdeményezésére.

Felperesek a fenti határozat ellen is keresetet terjesztettek elő, melyben az alperes határozatának hatályon kívül helyezését és az alperes új, a törvényeknek megfelelő eljárásra kötelezését kérték. Indítványozták, hogy a bíróság hallgassa meg az eljáró rendőröket az ellentmondások feloldása érdekében.

Előadták, hogy közterületen, buszmegállóban szabálytalanul, a közlekedést veszélyeztető módon álltak meg a rendőrségi autóval, és az, hogy ezt lefényképezték, nem jogosította fel a rendőröket arra, hogy őket igazoltassák, személy- és lakcímadataikat feljegyezzék.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

Indokolásában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109.§ (1) bekezdésére, 111.§ (1) bekezdésére, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B.§-ára, továbbá az Rtv. 29.§ (1) bekezdésére, 32.§-ára, 13.§ (1) bekezdésére hivatkozással megállapította, hogy az alperes a megismételt eljárásban a jogszabályoknak megfelelően eljárva, a felperesekkel szemben intézkedő rendőrtanúkat újból meghallgatva, konkrétan rákérdezve az intézkedésük okára, állapította meg, hogy nem a rendőrautó fényképezése miatt történt a felperesek igazoltatása, megtorlásképpen, hanem azért, mert erre felhívta a figyelmüket egy állampolgár.

A bíróság osztotta azt az alperesi megállapítást, mely szerint jelen esetben bűnüldözési célból szükséges volt a felperesek adatainak rögzítése, hiszen összességében gyanúsán viselkedtek, ami miatt - a hivatkozott jogszabályok alapján - az eljáró rendőrök igazoltatást hajthatnak végre.

Azzal összefüggésben, hogy a felperesek újból kérték a tanúk meghallgatását, rögzítette, hogy azt azért nem tartotta szükségesnek, mivel a közigazgatási eljárásban az újbóli meghallgatásra sor került.

A II.r. felperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és annak megállapítását kérte, hogy a vele szemben alkalmazott rendőri intézkedés jogszerűtlen volt.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete okszerűtlen, iratellenes és megalapozatlan. Az Rtv. 13.§ (1) bekezdése, 29.§ (1) bekezdése és 32.§-a fel sem merülhetett tárgyi esetben, mivel a rendőrökről intézkedés közben történő fényképfelvétel készítése nem jogszabályba ütköző cselekmény, ezért az rendőri intézkedést nem alapozhat meg.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét az alperesi határozatban foglalt két olyan körülményre alapította, amelyre semmiféle peradat, bizonyíték nem merült fel. Kifogásolta annak tényként kezelését, hogy a rendőrség az igazoltatást nem a fényképfelvétel készítése miatt kezdte meg. Vitatta, hogy az iskolai lopás is indokolta az igazoltatást, továbbá azt is, hogy felperesek gyanúsán viselkedtek. Ez utóbbi állítást teljességgel alaptalannak tartotta, hiszen a rendőrség fiatalokú elkövetőt keresett, illetve az egyéb körülmények és tanúsított magatartás nem adhatott okot az igazoltatásra.

Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a tanúbizonyítási indítványát elutasította, így nem tudott kérdést feltenni az eljáró rendőröknek, ezzel pedig a tényállás tisztázására vonatkozó törvényi kötelezettségének nem tett eleget a bíróság.

Utalt a Független Rendészeti Panasztestület 20/2008.(VI. 25.) számú állásfoglalására, mellyel egyetért.

Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság által megjelölt okok nem alapozhatták meg az igazoltatás jogszerűségét, mivel e cselekményeket nem hajtotta végre, nem járta körbe a rendőrségi gépkocsit, stb.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelemmel nem élt.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal és részletesen feltárta az ügyben irányadó tényállást és abból - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával - helytálló jogi következtetést vont le, azzal a Kúria is egyetért.

Az Rtv. 13.§ (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy

az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Az Rtv. 29.§ (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 32.§-a szerint a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér - ha jogszabály másként nem rendelkezik - az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

Tény, hogy az igazoltatást végrehajtó rendőrök a helyszínre azért érkeztek, mivel a környéken iskolai lopás történt, ennek során fiatalkorúakat igazoltattak. Az is tény a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, hogy a felperesek a fiatalkorúakkal szóba álltak, a rendőrautó körül járkáltak, abba belenéztek, fényképeztek.

A Kúria ezért megállapította, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan értékelve állapította meg az elsőfokú bíróság a tényállást akként, hogy nem a rendőrautó fényképezése miatt történt a felperesek igazoltatása megtorlásképpen, hanem azért, mert erre felhívta a figyelmüket egy állampolgár. A rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok összevetése alapján okszerűen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy alapvetően bűnüldözési célból volt szükséges a felperesek adatainak rögzítése, arra tekintettel, hogy a jogerős ítéletben kifejtettek szerint - összességében - gyanúsán viselkedtek.

A Ket. 50.§ (1) bekezdése értelmében a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Ha ehhez nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, hivatalból vagy kérelemre bizonyítási eljárást folytat le.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, nem követett el jogszabálysértést azzal, hogy az intézkedő rendőröket a perben nem hallgatta meg. Ezzel kapcsolatos álláspontját a bíróság ítéletében megindokolta és azzal a Kúria is egyetért. A megismételt közigazgatási eljárásban a tanúk valóban újból meghallgatásra kerültek, a bírósági felülvizsgálatnak pedig nem a közigazgatási eljárásban már lefolytatott bizonyítási eljárás megismétlése a célja. A bizonyítás kiegészíthető, azonban csak akkor, hogy ha azt valamely perben felmerült körülmény indokolja. Ilyen indok az elsőfokú bíróság előtti perben nem merült fel. A tanúkat a közigazgatási eljárás során részletesen meghallgatták, így azt a tényállás megállapításánál a perben az elsőfokú bíróság jogszerűen vette figyelembe, és helytállóan hivatkozott arra ítéletében, hogy mivel a tanúk egyértelmű válaszokat adtak, amelyeket az alperesi határozat értékelt, indokolatlan volt a tanúk ismételt meghallgatása.

Az ily módon helyesen megállapított tényállásból pedig helytálló jogkövetkeztetést vont le a bíróság akkor, amikor megállapította, hogy az Rtv. fent idézett 29.§ (1) bekezdése alapján bűnüldözési célból történt az igazoltatás. Az ezzel ellentétes, felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspontját II.r. felperes alátámasztani semmivel nem tudta, így azon állítását sem, hogy a rendőrökről intézkedés közben történő fényképfelvétel készítése indokolta volna a rendőri igazoltatást.

Az a körülmény, hogy a rendőrség a helyszínre fiatalokú elkövető elfogása, felkutatása érdekében érkezett, nem bír jelentőséggel, mivel az elkövető felkutatása, elfogása érdekében végzett igazoltatás során, illetve azt követően, felperesek konkrét - a jogerős ítéletben részletesen leírt - magatartása tette indokoltá az igazoltatást.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította azt meg ítéletében, hogy a feltárt körülmények, tények alapján egyértelműen megállapítható, hogy felperesek adatainak rögzítésére bűnüldözési célból volt szükség.

A Kúria rámutat arra is, hogy a Független Rendészeti Panasztestület döntése a bíróságot, de az eljárást hatóságot sem köti. Kiemelendő, hogy nyilvánvalóan a megállapított tényállás alapján lehet azt megítélni, hogy az adott rendőri intézkedés kapcsán előterjesztett panasz alapos avagy sem. Amennyiben a tényállás nem kellő pontossággal és részletességgel kerül megállapításra, vagy vélelmen alapul, az abból levont jogkövetkeztetés sem lesz feltétlenül helytálló.

A Kúria megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában foglalt törvényi követelményeknek megfelelően, körültekintően összevetette, értékelte és mérlegelte a rendelkezésére álló bizonyítékokat és azokból logikus és okszerű következtetést vont le. Ennek felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárás során jogszabályi lehetőség nem volt, de annak indokoltsága sem állt fenn.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság az ügy érdemére kiható eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértés hiányában jogszerűen utasította el a felperes keresetét.

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Kúria II.r. felperest a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint kötelezte.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a pereszes II.r. felperes személyes költségmentességére tekintettel a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. október 3.

Dr. Tóth Kincső sk. a tanács elnöke, Dr. Demjén Péter sk. előadó bíró, Dr. Márton Gizella sk. bíró

